

STYRDOKUMENT I BOTKYRKA KOMMUN

Riktlinje för placering och förvaltning av Botkyrka kommuns finansiella tillgångar

Innehåll

1. Inledning	3
1.1 Syfte	3
1.2 Mål	3
2. Organisation	3
2.1 Fördelning av ansvar och befogenheter	3
2.2 Övrigt om ansvarsfördelning	3
3. Kapitalförvaltning	3
3.1 Tillåtna tillgångsslag	3
3.2 Fördelning av det totalt placerade kapitalet	4
3.3 Räntebärande placeringar	4
3.4 Aktier	4
3.5 Alternativa placeringar	5
3.6 Fonder	5
3.7 Derivatinstrument	5
3.8 Belåning	5
3.9 Valutarisk	5
3.10 Ansvarsfulla placeringar	5
4. Motparter och limitavvikelser	7
4.1 Transaktioner	7
4.2 Förvar	7
4.3 Överträdelse av övergripande limit	7
5. Externa förvaltare	7
5.1 Extern förvaltares behörighet	7
5.2 Urvalskriterier för externa förvaltare	8
5.3 Avveckling av förvaltare och fonder	8
6. Rapportering och uppföljning	8
6.1 Rapporteringens syfte	8
6.2 Rapportering	8
6.3 Utvärdering	8
Bilaga 1. Definitioner av begrepp	9

Dokumentet ersätter: Placeringspolicy – särskilda föreskrifter för förvaltning av medel avsatta för pensionsförpliktelser, antagen av kommunfullmäktige 2019-11-25

Dokumentansvarig är: Kommunstyrelsen

För revidering av dokumentet ansvarar: Ekonomidirektör

För uppföljning av dokumentet ansvarar: Ekonomidirektör

1. Inledning

1.1 Syfte

Syftet med riktlinjerna är att säkerställa att kommunen genom att följa dessa kommer att uppfylla Kommunallagens krav i 8 kap. 2:a och 3:e paragraferna på att förvalta sina finansiella tillgångar på ett sådant sätt att krav på god avkastning och betryggande säkerhet förenas.

1.2 Mål

Kommunen har avsatt medel för pensionsändamål enligt PA-KL. Till den del av pensionskulden som inte upptas i kommunens balansräkning under finansiella tillgångar återlånar kommunen mellanskillnaden.

Kommunfullmäktige har att årligen fastställa budgetramar och ange hur verksamheten ska finansieras och därmed hur finansiellt kapital ska disponeras. Avsatta medel ska förvaltas utifrån det syfte som fastställs för det finansiella kapitalet. Utifrån detta åsätts förvaltningen ett reall avkastningsmål om 3 procentenheter (Konsumentprisindex, KPI + 3 procentenheter) sett över en rullande femårsperiod.

2. Organisation

2.1 Fördelning av ansvar och befogenheter

För kommunen ska följande ansvars- och befogenhetsfördelning gälla för placering av de finansiella tillgångarna.

Enhet	Ansvarsområde
Kommunfullmäktige	<ul style="list-style-type: none"> • Beslutar om riktlinjer för placering och förvaltning av kommunens finansiella tillgångar.
Kommunstyrelsen	<ul style="list-style-type: none"> • Ansvarar för kommunens medelsförvaltning. • Ansvarar för tecknandet av externa förvaltningsuppdrag
Ekonomidirektören	<ul style="list-style-type: none"> • Ansvarar för att kommunens placeringar sköts på ett effektivt sätt och inom de ramar som lagar och förordningar samt dessa föreskrifter anger. • Beslutar, inom ramen för Kommunstyrelsens delegation om externa förvaltningsuppdrag. • Företräder i den löpande verksamheten kommunen gentemot externa parter. • Initierar och utarbetar förslag till uppdateringar av riktlinjerna när så erfordras. • Rapporterar utfallet av det finansiella resultatet till Kommunstyrelsen enligt plan.

2.2 Övrigt om ansvarsfördelning

För organisation och ansvarsfördelning inom kommunen se även *Reglemente för Kommunstyrelsen (Delegationsordning)*.

3. Kapitalförvaltning

3.1 Tillåtna tillgångsslag

Portföljens medel får placeras i följande tillgångsslag.

- Räntebärande placeringar
- Aktier

- Alternativa placeringar
- Likvida medel

3.2 Fördelning av det totalt placerade kapitalet

Procenttalen nedan anger lägsta respektive högsta andel, som respektive tillgångsslag vid varje tidpunkt får utgöra av Portföljens totala marknadsvärde. Som grund för fördelningen min, max och normal ligger det avkastningsmål som bestämts för det placerade kapitalet. Om inte avkastningsmålet stämmer överens med normalfördelning gäller normalfördelningen i första hand.

Tillgångsslag lägg till normal	Normal, %	Som lägst, %	Som högst, %
<i>Räntebärande placeringar</i>	50	10	100
<i>Aktier</i>	50	0	70
<i>Alternativa placeringar</i>	0	0	20

3.3 Räntebärande placeringar

Placering får ske i räntebärande värdepapper utgivna i svenska kronor. Procenttalen i tabellen avser andelar av marknadsvärdet för tillgångsslaget räntebärande värdepapper.

Emittent-kategori	Emittent/värdepapper	Max andel per emittentkategori, %	Max andel per emittent inom respektive emittentkategori, %
1	Svenska staten eller av svenska staten garanterade värdepapper	100	100
2	Av svenska staten helägda bolag, Kommuninvest, svenska kommuner, landsting, regioner samt dess helägda bolag	50	10
3	Bostadsfinansieringsinstitut/säkerställda bostadsobligationer	80	25
4	Värdepapper med rating ¹ om lägst A-3 eller P-3 (kort rating) eller BBB- eller Baa3 (lång rating)	25 ²	10
5	Värdepapper med rating om lägst B eller non prime (kort rating) eller BB- eller Ba3 (lång rating)	10	10

¹Rating/motsvarande klassificering enligt ratinginstituten Standard & Poor's, Moody's eller fondbolag. En rating är en bedömning av sannolikheten att den kreditriskvärderade skulden kommer att återbetalas inom utsatt tid. Ratingen är avsedd att ge investerare information om låntagares kreditvärdighet. De värden för rating, som återfinns i kategori 4, motsvarar definitionen "Investment grade".

²I det fall förvaltningen sker i fond kan placering ske i kategori 4 och 5 sammantaget till som mest 40 % av den samlade ränteportföljen varav maximalt hälften i kategori 5.

Den genomsnittliga durationen i den räntebärande värdepappersportföljen får som längst vara 5 år.

3.4 Aktier

Av portföljens placeringar i svenska aktier och aktierelaterade instrument såsom exempelvis depåbevis, konvertibla skuldebrev och teckningsbevis, ska dessa vara börsnoterade, dvs vara föremål för regelbunden handel på en reglerad marknad som är öppen för allmänheten och som står under tillsyn av tillsynsmyndighet. Vid nyintroduktion kan avsteg göras utifrån att aktierna enligt introduktionsprospektet har för avsikt att omgående börsintroduceras.

Med svenska aktier avses aktier som är upptagna till handel på en reglerad marknad i Sverige övriga aktier betraktas som utländska aktier. Till tillgångslaget aktier innefattas aktierelaterade instrument såsom exempelvis depåbevis, konvertibla skuldebrev och teckningsbevis

Med globala aktier avses en väl diversifierad aktieportfölj med geografisk riskspridning. Den globala aktieexponeringen får ske enbart i fond/-fonder.

3.5 Alternativa placeringar

Genom att investera i alternativa placeringar med förväntad låg korrelation till aktier och räntor kan den totala portföljrisk förändras. Placeringarna ska i allt väsentligt leva upp till bestämmelserna i denna policy. Innan eventuell investering görs, krävs en noggrann gransknings- och urvalsprocess. Denna process ska dokumenteras skriftligt och användas som beslutsunderlag. För placeringar i alternativa investeringar gäller att de omfattas av lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder.

3.6 Fonder

Placering får ske i andelar i fonder som etablerats inom EES enligt EU:s UCITS-direktiv eller i andelar i svenska specialfonder, under förutsättning att fondernas placeringsinriktning i allt väsentligt överensstämmer med bestämmelserna i dessa föreskrifter.

3.7 Derivatinstrument

Derivatinstrument får inte utnyttjas i förvaltningen. Detta gäller dock inte då placering sker i fonder som utnyttjar derivatinstrument inom ramen för sin förvaltning.

3.8 Belåning

Belåning av kommunens finansiella placeringar får inte ske med undantag för sådan belåning som följer av handel med derivatinstrument samt för tillfällig belåning som följer av gällande likvidschema i samband med värdepappersaffärer.

3.9 Valutarisk

Portföljens exponering i annan valuta än svenska kronor får ske för den del som är placerad i aktier medan räntepaceringar i utländsk valuta måste säkras till svenska kronor.

3.10 Ansvarsfulla placeringar

Botkyrka kommun styrs utifrån dokumentet Ett Hållbart Botkyrka som bygger på Agenda 2030, FN:s globala mål för en hållbar utveckling. Ett hållbart Botkyrka är kommunfullmäktiges långsiktiga styrdokument och pekar ut riktningen för kommunen. Botkyrka kommun förvaltar därför sitt kapital genom hållbara och ansvarsfulla investeringar och samtidigt uppnå målet om en god avkastning till en låg risk.

Botkyrka kommun ska prioritera investeringar i bolag/fonder som verkar för att uppnå FN:s globala mål för hållbar utveckling. Botkyrka kommun vill att bolag som vi äger, antingen direkt eller genom investeringar i fonder följer FN Global Compacts grundläggande principer. Fondförvaltare ska följa FN:s principer för ansvarsfulla investeringar (PRI, Principles for Responsible Investments). Vidare medges enbart placeringar i bolag som följer kraven i de internationella konventioner som Sverige har undertecknat. De konventioner som avses i första hand är konventioner om de mänskliga rättigheterna, barnkonventionen, ILO-konventionerna,

internationella miljökonventioner samt konventioner mot mutor och korruption. För det fall sådana konventioner och överenskommelser i en viss situation inte är tillämpliga, skall investeringen ändå bedömas utifrån de principer som anges däri, varvid även lokala förhållanden kan beaktas.

Kommunen har som ambition att placera i företag som bidrar till att lösa miljö- och klimatutmaningarna och/eller som främjar omställningen till ett socialt hållbart samhälle. Ett hållbart företag ska kunna visa ett ansvarsfullt agerande avseende social samt klimat- och miljömässig hänsyn och ha god affärsetik.

Dessa instruktioner ska gälla vid förvaltning av direktinvesteringar i svenska och utländska aktier samt företagsobligationer. Vid indirekta investeringar såsom innehav i fonder, hedgefonder, strukturerade produkter och derivat gäller att dessa instruktioner så långt det är möjligt tillämpas i så stor del av de underliggande placeringarna som möjligt.

Om det kommer till kommunens kännedom att något sådant företag på ett för kommunen icke godtagbart sätt följer internationella konventioner skall en utvärdering av placeringens lämplighet göras. Baserat på tillgänglig information skall en helhetsbedömning göras av investeringens lämplighet, varvid bl.a. kan beaktas vilka åtgärder företaget har vidtagit för att rätta till missförhållandena och företagets agerande i etiska och miljömässiga frågor i övrigt.

Följande verksamheter exkluderas i kommunens placeringsportfölj. Fondbolagens förenings exkluderingskriterier används för vägledning.

- Kommunen placerar inte i företag som är involverade i produktion, lagring och handel av massförstörelsevapen eller andra kontroversiella vapen.
- Kommunen placerar inte i företag som utviner fossila bränslen (olja/kol/gas) då dessa bedöms ha stor negativ klimatpåverkan. Fonden placerar heller inte i bolag som har sin huvudsakliga verksamhet inom oilservices (tex pipelines) eller elkraftbolag som producerar el med kol eller olja.
- Kommunen placerar inte i företag där verksamheten består av produktion av vapen och krigsmaterial, alkohol, tobak, pornografi eller kommersiell spelverksamhet (gambling).

Definitioner

Kontroversiella vapen

Med kontroversiella vapen avses främst klustervapen, antipersonella landminor och massförstörelsevapen såsom kärnvapen, biologiska och kemiska vapen.

Fossila bränslen

Med fossila bränslen avses kol, olja och gas (inklusive oljesand och skiffergas/olja).

Tobaksprodukter

Med tobaksprodukter menas tillverkning av cigaretter, cigarrer, piptobak, snus, tuggtobak och andra tobaksrelaterade produkter.

Alkohol

Med alkoholproduktion avses produktion av drycker med en högre alkoholhalt än 2,25 volymprocent.

Vapen och krigsmateriel

Med vapen åsyftas tillverkning och försäljning av produkter med ändamålet att döda, stympa eller ödelägga och som säljs för militär användning. Krigsmateriel är produkter eller delkomponenter speciellt utvecklade för att ingå i vapen eller vapensystem. För att uteslutas ska dessa produkter

vara militärt offensiva. Den av svenska regeringen fastställda förteckningen över krigsmateriel och EUs militära lista fungerar som vägledning.

Pornografi

Pornografi definieras som produktion av bilder eller föreställningar som på ett ohöjlt och utmanande sätt återger sexuella situationer eller händelseförlopp.

Kommersiell spelverksamhet (gambling)

Kommersiell spelverksamhet (gambling) är tillverkning av spelutrustning samt drift och ägande av spelverksamhet, t ex kasinon, vadslagning, kapplöpningsbanor och bingohallar. Detta avser även verksamhet över internet.

4. Motparter och limitavvikelser

4.1 Transaktioner

Godkända motparter vid transaktioner med Portföljens tillgångar är:

- a) bank, värdepappersinstitut eller annat finansiellt institut som har Finansinspektionens tillstånd att bedriva handel med finansiella instrument eller valutor
- b) utländska institutioner som har tillstånd liknande det som anges i punkt a) och som står under tillsyn under myndighet eller annat behörigt organ.

4.2 Förvar

Portföljens tillgångar ska förvaras hos bank eller värdepappersinstitut, som har Finansinspektionens tillstånd att ta emot värdepapper för förvaring. Andelar i investeringsfonder registreras dock normalt hos fondbolaget, utan leverans till värdepappersinstitutet.

4.3 Överträdelse av övergripande limit

Vid beräkning av portföljens värde och övergripande limit ska dess tillgångar värderas med ledning av gällande marknadsvärde. Om en övergripande limit överskrids ska tillgångar avyttras i motsvarande mån så snart det lämpligen kan ske, varvid skälig hänsyn ska tas till den risk som överskridandet innebär för portföljen som helhet. Motsvarande gäller om övergripande limit underskrids, varvid tillgångar anskaffas så snart det lämpligen kan ske.

Ekonomienheten ska rapportera över- respektive underskridande till Kommunstyrelsen, med beskrivning av orsaken till förändringen samt förslag till åtgärd.

När extern förvaltare anlitas ska över- respektive underskridande av limiter enligt förvaltningsuppdraget rapporteras till Ekonomienheten med beskrivning av orsaken till förändringen samt förslag till åtgärd.

5. Externa förvaltare

5.1 Extern förvaltares behörighet

Vid extern förvaltning av Portföljens tillgångar gäller att:

- förvaltaren har Finansinspektionens tillstånd att förvalta annans finansiella instrument,
- sådant uppdrag ska grundas på skriftligt avtal samt att
- förvaltaren ska åta sig att följa tillämpliga delar av dessa placeringsriktlinjer.

5.2 Urvalskriterier för externa förvaltare

Vid val av förvaltare kommer en samlad bedömning av olika kriterier att ligga till grund för beslut. Historiska resultat, organisation, arbetssätt och pris är exempel på kriterier som kommer att beaktas.

5.3 Avveckling av förvaltare och fonder

En övergripande samlad bedömning görs om huruvida förvaltare eller fond ska avvecklas. I en sådan bedömning beaktas historisk prestation samtidigt som framtida prestation och övriga relevanta faktorer uppskattas.

6. Rapportering och uppföljning

6.1 Rapporteringens syfte

Rapporteringens syfte är att informera om Portföljens resultat och exponering i relation till fastställda limiter.

6.2 Rapportering

Kommunstyrelsen ska erhålla periodiska rapporter över avkastning och värdeutvecklingen av portföljen.

Regelbundet ska Kommunstyrelsen erhålla rapport om Portföljens:

- avkastning,
- procentuell fördelning på olika tillgångsslag,
- innehav av värdepapper,
- genomsnittlig duration för innehavet av räntebärande värdepapper,
- relevanta riskmått,
- eventuella avvikelser från dessa placeringsriktlinjer, avvikelsernas orsak samt vidtagen åtgärd eller förslag till åtgärd samt
- kostnader förknippade med förvaltningen.

Vid beräkning av kapitalets avkastning och limit, ska tillgångarna värderas med ledning av gällande marknadsvärde.

6.3 Utvärdering

Utvärdering av förvaltningen sker fortlöpande mot det mål som gäller för Portföljens avkastning i form av förändringen i KPI +3 procentenheter realt sett över en rullande femårsperiod.

En screening av kommunens innehav ska ske på årlig basis utifrån de begränsningar som anges under pkt 3.10. Vidare ska värdepappersportföljens klimatpåverkan redovisas på årsbasis. Rapporteringen sammanställs av finansansvarig.

Delportföljerna redovisas mot följande index:

Tillgångsslag	Nedan eller motsvarande relevanta index
Räntebärande placeringar	50% OMRX MM 50% OMRX Bond
Svenska aktier	SIX Portfolio Return Index
Globala aktier	MSCI All Country Net Divident Reinvest
Alternativa placeringar	Relevant index beroende på placering

Bilaga 1. Definitioner av begrepp

Aktiv risk (tracking error)	Fondens aktiva risk eller "tracking error" anges bland annat i fondens årsrapport och talar om hur mycket fondens utveckling avviker från sitt jämförelseindex. Det innebär att aktiv risk också är en indikation på hur aktiv förvaltaren har varit. Generellt kan man säga att ju högre aktiv risk, desto mer aktivt förvaltat är fonden. Aktiv risk beräknas som standardavvikelsen för variationerna hos den aktiva avkastningen, det vill säga skillnaden mellan fondens avkastning och dess jämförelseindex. Ligger den aktiva risken nära noll innebär det att fonden har följt sitt jämförelseindex, vilket exempelvis kan vara fallet för en indexfond. Tumregel: indexfonder 10, aktivt förvaltat fond >70.
Active share	Beräknas som summan av skillnaderna mellan aktiernas vikt i fondens portfölj och i jämförelseindex, delat med två. Fördelen är främst att detta mått är enkelt att förstå, eftersom 0 procent betyder att fonden har exakt samma innehav som index medan 100 procent betyder att fonden inte alls har någon av de aktier som är med i index. En nackdel med detta mått är att det bara gäller vid de tidpunkter då fonden rapporterat portföljer, inte däremellan. Rent praktiskt finns dessutom problemet att få tag på den exakta fördelningen av aktier i varje jämförelseindex, vid alla rapportdatum. Tumregel: indexfonder 0-0,5, aktivt förvaltade fonder 5-15
Alternativa fonder eller så kallade specialfonder	Specialfonder och alternativa investeringsfonder regleras av Lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder och bygger på det så kallade AIFM-direktivet (Alternative Investment Fund Managers directive). Till skillnad mot så kallade UCIT fonder har dessa fonder större placeringsfrihet.
Dagsinlåning	Kortfristig inlåning som banker och finansinstitut upptar som oftast grundar sig på aktuell interbankränta.
Deposit	Tidsbunden placering i bank med i förväg bestämd förfallotidpunkt. Tillåter ej förtida uttag.
Depåbevis	Dokument som styrker äganderätt till utländska aktier som är börsnoterade i Sverige.

Duration	Måttet används för att mäta risk i ränteplasseringar. Duration är ett vägt genomsnitt av återstående löptid för fondens räntebärande värdepapper, mätt i dagar. Obligationsfonder har följaktligen en högre duration än penningmarknadsfonder. Exempelvis kan en penningmarknadsfond ha en duration på 200 dagar, medan en obligationsfond ofta har en duration på omkring 1 000 dagar. Ju högre värde, desto känsligare är fondens andelskurs för förändringar i marknads-räntan.
Finansnetto	Skillnaden mellan de finansiella intäkterna och kostnader.
Finansiellt institut	Fysiska och juridiska personer som vill ägna sig åt valutaväxling i väsentlig omfattning eller annan finansiell verksamhet betecknas som finansiella institut. (Finansinspektionen).
FN:s Global Compact	Bildades på uppmaning av FN:s general-sekreterare Kofi Annan 1999 vid "World Economic Forum" i Davos. Syftet var att skapa internationella principer kring mänskliga rättigheter, arbetsrättsliga frågor, miljö och korruption riktade till företag. Principerna grundar sig på FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna, ILO:s grundläggande konventioner om de mänskliga rättigheterna i arbetslivet, Rio-deklarationen samt FN:s konvention mot korruption.
FRA (Forward Rate Agreement)	Avtal om att en viss räntesats ska gälla under en bestämd tidsperiod.
FRN obligation	Forward Rate Notes. Används som benämning för kreditobligationer där räntevillkoren fastställs i kortare intervall än obligationens löptid. En FRN obligation kan vara särskilt intressant för placerare i en stigande räntemarknad.
Hedgefond	Ett sammanfattande begrepp för olika typer av specialfonder. Gemensamt är att de har friare regler för sina placeringar än exempelvis aktiefonder. De kan använda belåning, blankning och placeringar i olika typer av derivat för att öka sin avkastning. Affärsidén bygger på att fonden alltid ska ge positiv avkastning oavsett hur det går på börsen.

Kommunallagen 8 kap §§ 2-3	<p><i>Medelsförvaltningen</i></p> <p>2 § Kommuner och landsting skall förvalta sina medel på ett sådant sätt att krav på god avkastning och betryggande säkerhet kan tillgodoses.</p> <p>3 § Fullmäktige skall meddela närmare föreskrifter om medelsförvaltningen.</p>
Konsolideringsgrad	<p>Konsolideringsgraden är ett mått, uttryckt i procent, som visar förhållandet mellan marknadsvärdet av pensionstillgångar och värdet av pensionsåtagandet. Om konsolideringen överstiger 100 procent är tillgångarna större än åtagandena.</p>
Konsumentprisindex	<p>Är det mest använda måttet för prisutveckling och används bl.a. som inflationsmått och vid avtalsreglering. KPI avser att visa hur konsumentpriserna i genomsnitt utvecklar sig för hela den privata inhemska konsumtionen, de priser konsumenterna faktiskt betalar.</p>
Konvertibla skuldebrev	<p>Konvertibla skuldebrev är räntebärande värdepapper som efter en viss tid får konverteras till aktier i enlighet med en förutbestämd konverteringskurs i det aktiebolag som har utfärdat konvertiblerna.</p>
Konvertibla vinstandelsbevis	<p>En vinstandel som vid en framtida tidpunkt kan bytas mot aktier i företaget till en viss kurs. Löper med ränta som följer aktiens utdelning.</p>
MSCI All Country Net Divident Reinvested	<p>Globalt aktieindex som inkluderar de årliga utdelningarna.</p>
OECDs riktlinjer för multinationella företag	<p>OECD:s riktlinjer för multinationella företag är gemensamma rekommendationer till företag från 40 regeringar riktade till multinationella företag. De tillhandahåller frivilliga principer och normer för hur affärsverksamhet kan bedrivas på ett ansvarsfullt sätt som är förenligt med bl.a. gällande lag, mänskliga rättigheter, arbetsrätt, miljöskydd, bekämpande av mutor, konsumentskydd och konkurrens.</p>
OMRX Bond	<p>Är ett index för Riksgäldskontorets och bostadsinstitutens upplåning via obligationer.</p>

OMRX MM

Är ett index för Riksgäldskontorets upplåning av stats-skuldväxlar.

Prisbasbelopp

Prisbasbeloppet (tidigare Basbeloppet) enligt lagen om allmän försäkring (1962:381) räknas fram på grundval av ändringarna i det allmänna prisläget. Enligt gällande bestämmelser anges detta av utvecklingen av konsumentprisindex och fastställs för helt kalenderår.

Rating

En värdering oftast av ett oberoende värderingsinstitutet över emittentens förmåga att fullgöra sina åtagande för ett visst givet låne-/program med avseende på återbetalning och räntekompensation.

Beroende på risknivå graderas värdepapper enligt en skala där AAA utgör lägst risk för störningar i fullgörande och där D utgör störst risk för fullgörande av åtaganden. Värderingsinstituten följer så kallade default och sammanställer statistik och beräknar sannolikheter för default i respektive klass.

Översättningstabell för rating

Standard & Poor's			Moody's	
Nationell kortfristig rating	Kortfristig rating	Långfristig rating	Kortfristig rating	Långfristig rating
		AAA		Aaa
		AA+		Aa1
		AA		Aa2
	A-1+	AA-		Aa3
		A+		A1
	A-1	A	P-1	A2
		A-		A3
K-1	A-2	BBB+	P-2	Baa1
K-2		BBB		Baa2
K-3	A-3	BBB-	P-3	Baa3
		BB+		Ba1
		BB		Ba2
	B	BB-		Ba3
		B+		B1
		B		B2
		B-		B3
		CCC+		Caa1
		CCC		Caa2
		CCC-		Caa3
		CC		Ca
	C	C	Not prime	C
K-4	D	D		

Reglerad marknad

Kallas de börser som erhållit tillstånd från Finansinspektionen att driva börsverksamhet. Finansinspektionen ger också tillstånd att driva handels-plattformar. Det är två olika typer av tillstånd med olika prövningar och krav. Skillnaden gäller främst hur själva marknadsplatsen drivs och vilket regelverk som gäller för de anslutna bolagen.

Handeln med aktierna sker i princip på samma vis oavsett marknadsplatsens status.

Risk

Det finns olika sätt att mäta risk. Ofta definieras risk med ett mått som visar volatiliteten, det vill säga svängningarna i värde. Kraftigare svängningar = högre volatilitet och risk. Aktiefonder har en högre risk än exempelvis penningmarknadsfonder (korta räntefonder).

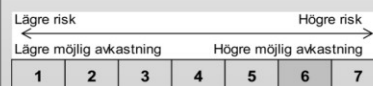
Riskmåttens begränsningar

Gemensamt för de flesta riskmått är att de beräknas på historisk information och för ett begränsad tidsintervall. De visar helt enkelt vilken risk fonden har haft och inte den framtida risken. Exempelvis uppvisade de flesta aktiefonder förhållandevis låga riskmått 2007, efter fem år med relativt stabil positiv börsutveckling. Två år senare, efter finanskrisen, var riskmåten för samma aktiefonder på en betydligt högre nivå. Riskmåten ger dock oftast en vägledning om risken framöver, exempelvis har aktiefonder generellt högre risktal än räntefonder. Riskmåten har också svårt att ta hänsyn till extrema händelser. Katastrofer, krig och finanskriser inträffar inte så ofta och riskerar därför att inte fångas upp av ett konventionellt riskmått. Dessutom finns det risker som vi inte ens känner till i dag och som därför i princip är omöjliga att beräkna. Om risker se vidare www.fondhandlarna.se

Risk/avkastningsindikator i fonders faktablad

Risk/avkastningsindikator i fonders faktablad

Standardavvikelsen används i den risk/avkastningsindikator som alla fonder redovisar i faktabladen. Fondens standardavvikelse, beräknad på avkastningen under de senaste fem åren, avgör vilken klass fonden får. För att underlätta för spararen omvandlas standardavvikelsen till en siffra på en skala mellan ett och sju, där sju innebär högst risk (men också störst möjlighet till högre avkastning). Exempelvis får en fond med en standardavvikelse på 15-25 en klassificering på risk/avkastningsindikatorn på sex.

Klass	Intervall (standardavvikelse, %)
1	0-0,5
2	0,5-2
3	2-5
4	5-10
5	10-15
6	15-25
7	25-

SIX Portfolio Return Index	Avkastningsindex för aktiefonder, där ingen enskild aktie enligt gällande regler får ha högre vikt än 10 procent.
Standardavvikelse	Det vanligaste måttet för att mäta risk är standardavvikelse. Begreppet kan definieras som ett riskmått som mäter hur mycket värdet på fonden stiger och sjunker under en viss period i förhållande till fondens genomsnittliga värde. Enkelt uttryckt kan man säga att standardavvikelse innebär avvikelser från medelvärdet. Vanligt är att mäta standardavvikelsen under de senaste två till fem åren. En låg standardavvikelse innebär att värdet på fonden har svängt mindre. När det gäller aktiefonder kan en standardavvikelse under tio sägas innebära relativt låg risk, medan en standardavvikelse över tjugo representerar en relativt hög risk. Standardavvikelsen kan också indikera graden av diversifiering i fonden. En väl diversifierad fond har normalt sett en lägre standardavvikelse, och därmed en lägre risk, än en fond med få innehav.
Säkerställd bostadsobligation	Obligationer med säkerhet bestående av hypotekskrediter som är förenade med inteckning i bland annat fast egendom.
Teckningsoption	Ett värdepapper som ger innehavaren rätt att köpa en nyemitterad aktie till en viss kurs under en bestämd tid.
Tillsynsmyndighet	Granskningsenhet som agerar med stöd av lag och möjlighet att besluta om någon form av ingripande. I Sverige avses Finansinspektionen. I andra länder dess motsvarighet.
UCIT-fond	Den svenska lagstiftningen om värdepappersfonder bygger till största delen på EU:s så kallade UCITS-direktiv och regleras av Lagen om värdepappersfonder. UCITS är en förkortning av direktivets fullständiga engelska namn, Undertakings for Collective Investment in Transferable Securities. Så kallade UCIT-fonder har ett mer reglerat regelverk än Alternativa fonder eller så kallade specialfonder.
Värdepappersinstitut	Kallas de organisationer som fungerar som mellanhänder mellan aktörerna och infrastrukturen på värdepappersmarknaden. Instituterna, vars

verksamhet är hårt reglerad, finns mellan emittenter,
investerare, marknadsplatser och
clearingorganisationer.